

Zienswijze Energie Coöperatie Bunnik op ontwerpbesluit groepstransportovereenkomst (GTO)

Op 24 april 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) het ontwerpbesluit 'Groepstransportovereenkomst' met kenmerk ACM/UIT/636594 en zaaknummer ACM/23/184255 ter inzage gelegd.

Graag maken wij als Energie Coöperatie Bunnik (ECB) gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze te geven op het ontwerpbesluit van de ACM. In deze zienswijze zullen we eerst ons belang als Energie Coöperatie Bunnik toelichten, vervolgens de potentie van groepstransportovereenkomsten (GTO's) in de gebouwde omgeving, om daarna aan te geven waarom het naar ons idee een gemiste kans is, dat de GTO niet beschikbaar komt voor kleinverbruik-aangeslotenen. Als laatste zullen we betogen waarom een GTO belangrijk is voor het succes van smart grids in woonwijken.

Context

De ECB is een coöperatie met twee hoofddoelen: het opwekken van meer duurzame energie in de gemeente Bunnik, en het stimuleren van energiebesparing bij inwoners en bedrijven in de gemeente. De ECB heeft inmiddels al meerdere collectieve zonnedaken gerealiseerd, is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van drie zonnevelden, en heeft honderden adviezen gegeven aan bewoners voor energiebesparing. Sinds kort zijn we via onze verbinding in OM Nieuwe Energie ook leverancier van energie. Door onze doelen en activiteiten is de ECB een volwaardige gesprekspartner van de gemeente Bunnik op het terrein van de energietransitie.

De ECB is momenteel als adviseur van de gemeente Bunnik betrokken bij het vormgeven van de nog te bouwen wijk Kersenweide, bestaande uit 1200 woningen, een zogenaamd Integraal Kind Centrum, stadslandbouw en een mogelijke mobiliteitshub. De gemeente Bunnik heeft de ambitie uitgesproken om van de Kersenweide een zo veel mogelijk zelfvoorzienende wijk op het gebied van energie te maken. Om dit te bereiken wordt er een smart grid ontwikkeld. De gemeente Bunnik noemt zelf een aantal voordelen van een smart grid in het masterplan voor de wijk, waaronder het voorkomen van overbelasting van de netwerken en het slimmer gebruik maken van de beschikbare netcapaciteit.

De potentie van GTO's in de gebouwde omgeving is groot

De gemeente Bunnik en de ECB zijn in goed gezelschap. In het rapport "De Families van Energy Hubs in Nederland", dat Royal Haskoning/DHV in 2024 in opdracht van Topsector Energie en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) uitvoerde, is de gebouwde omgeving een van de vier families

van energy hubs. Van de 1.183 hubs die in dit rapport als kansrijk worden betiteld, zijn er 500 onderdeel van de gebouwde omgeving. In totaal kunnen deze vormen van energy hubs een verminderde piekbelasting van 690MW realiseren.

Om een energy hub tot een succes te maken is een GTO een belangrijk middel

Een GTO is een essentieel onderdeel van een energyhub in de gebouwde omgeving. Zonder een GTO kan een groep niet profiteren van zijn eigen lokale optimalisaties ten behoeve van het net. In algemene zin geldt dat energy hubs in woonwijken moeilijk van de grond komen doordat er nauwelijks manieren zijn om de gemaakte kosten voor het opzetten en uitbaten van een smart grid vergoed te krijgen. Door het groepscontract kan de wijk een besparing realiseren op de netbeheerkosten. Bovendien is er ook een mogelijkheid om een capaciteitsbeperkend contract (CBC) af te sluiten. Op die manier kan de wijk congestie oplossen en daarmee een vergoeding voor de exploitatie van het smart grid genereren. De wijkbewoners verenigen zich daartoe in een rechtspersoon tot groep.

De ACM overweegt om via kWh een prikkel te bieden om afstemming van lokale invoeding en afname te stimuleren. De ECB is voorstander van zo'n prikkel: het zou een financiële prikkel zijn om energie in de woonwijk op elkaar af te kunnen stemmen, en daarmee een vorm van energieopslag financieel mogelijk maken.

KV-aangeslotenen kunnen niet deelnemen aan een groep: een gemiste kans

Volgens het huidige codeontwerp kunnen alleen grootverbruikers een groep vormen. De ACM motiveert dit met de constatering (1) dat kleinverbruik-(KV)-aangeslotenen hun transportvermogen anders contracteren, (2) het tariefmodel voor kleinverbruikers afwijkend is en (3) kleinverbruikers niet worden gefactureerd door de netbeheerder, maar door de leverancier (leveranciersmodel).

De ECB vindt dat een gemiste kans. Ten eerste omdat een groep KV-aangeslotenen door het afsluiten van een GTO wel een GTV krijgt en dan tegelijkertijd de mogelijkheid krijgt om capaciteitsbeperkende contracten af te sluiten. Ten tweede omdat de facturatie van kleinverbruikers nu al geen belemmering vormt voor het aangaan van GTO's. Ten derde omdat de potentie van dit voorstel daarmee significant ingeperkt wordt, waarmee de ACM naar ons idee tegen haar eigen doelstelling in gaat. Wij zullen hieronder onze argumenten nader toelichten.

Dat KV-aangeslotenen in de groep een GTV krijgen is juist een kans

Dat KV-aangeslotenen hun vermogen nu anders contracteren en om die reden geen GTV hebben is op zichzelf geen belemmering, eerder een kans. Het doel is immers niet om vermogens te delen, maar om het net beter te benutten. Wanneer de groep als geheel wel een GTV krijgt door het vormen van een groep die een GTO afsluit, ontstaat er de mogelijkheid om binnen het GTV efficiënter met de netcapaciteit om te gaan. Dit is een aanvulling op al bekende middelen zoals netbewust bouwen, waarvan ontwerpprincipes in de Kersenweide zullen worden toegepast.

Daarmee sluit een groepscontract voor kleinverbruikers juist aan bij de doelstellingen: in het codeontwerp noemt de ACM zelf dat groepen een bijdrage kunnen leveren aan het beperken van de netcongestie en aan een betere benutting van het bestaande net. Zoals gesteld kunnen groepen met KV-aangeslotenen daarin een significante bijdrage leveren. Deze bijdrage is ook hard nodig: LS-netten

en woonwijken in het bijzonder zijn steeds vaker plekken waar congestie optreedt, mede gevoed door de autonome groei. Deze congestie op deze plekken is nu lastig op te lossen: residentiële omvormers en laadpalen zijn (nog) niet te regelen door netbeheerders. Alternatieven zijn er bijna niet in woonwijken. Bovendien is de impact van deze congestie groot: in het uiterste geval kunnen hele woonwijken tijdelijk worden afgesloten, wat grote impact heeft op de (mogelijk kwetsbare) bewoners.

Facturatie van kleinverbruikers kan nu al rechtstreeks met de netbeheerder

De andere belemmering die de ACM ziet, is dat de netbeheerkosten van KV-aangeslotenen worden afgerekend via de energieleverancier en (impliciet) niet rechtstreeks. In specifieke situaties worden KV-aansluitingen (via een zogenaamde A1-aansluiting) echter al rechtstreeks gefactureerd aan de aangeslotene door de netbeheerder. Deze A1-aansluiting verschilt op veel meer aspecten van een normale aansluiting. Voor GTO's zou enkel een uitzondering op het factureren gemaakt kunnen worden (artikel 95cb). De ECB ziet hierom geen grote belemmering om KV-aangeslotenen deel te laten nemen aan GTO's. Als laatste is het uitvoerbaar, omdat de netbeheerder de al te ontwikkelen facturatie voor andere GTO's mag hergebruiken.

Beide tariefmodellen kosteneffectief; anders afrekenen is geen belemmering

Dat het tariefmodel anders is, hoeft evenmin een belemmering te betekenen. Beide tariefmodellen zijn immers kosteneffectief, en afrekenen volgens een ander tariefmodel zou daarom geen hogere of lagere kosten tot gevolg hoeven te hebben. Mocht dat wel zo zijn, dan is dat eerder een aanleiding voor het aanpassen van de tarieven dan voor het weerhouden van KV-aangesloten tot het afsluiten van een GTO. De groep mag daarnaast zelf tot een lokale kostenverdeling komen voor de groepsleden, waarbij het door de netbeheerder gehanteerde tariefmodel niet gevolgd hoeft te worden. Bovendien wordt het bezwaar van het tariefmodel over tijd minder relevant, aangezien zowel het tarievenstelsel voor GV als KV naar verwachting overgaat naar een time-of-use-model.

Het uitsluiten van kleinverbruikers gaat tegen de doelstelling van de ACM zelf in

Als de ACM en de netbeheerders het potentieel van de GTO significant beperken, gaat dit in tegen het door de ACM in het codeontwerp zelf genoemde streven naar een zo breed mogelijke werking en effect van de regels over GTO's. Zoals gezegd staan 500 van de 1183 (42%) van de kansrijke energy hubs in de gebouwde omgeving. Deze worden in de huidige vorm uitgesloten van het voorstel. Dat er een groep gevormd kan worden om kleinverbruikers heen zoals genoemd in voetnoot 11 van het codeontwerp, volstaat niet. De genoemde Utrechtse wijk Merwede is een stadswijk, waarin relatief veel GV-aangesloten zijn. Voor de wijk Kersenweide in Bunnik is het totale vermogen van de initieel voorziene grootverbruikers slechts een fractie van de totale vermogensbehoeften van de wijk, en is een GTO voor enkel de GV-aangesloten niet zinvol. Deze situatie komt in veel meer woonwijken voor, welke met dit voorstel worden buitengesloten.

Ten slotte willen we opmerken dat we als ECB aanpassingen in de GTO niet zien als de enige manier om consumenten in de gebouwde omgeving een bijdrage te laten leveren in het verminderen van netcongestie. Tegelijkertijd zijn alle contractvormen die op dit moment beschikbaar of in ontwikkeling zijn, ongeschikt om toe te passen in een energy hub in de gebouwde omgeving. Dit is volgens de ECB een grote belemmering voor het succes van deze energy hubs in deze context. Het

zou daarom een zeer welkome ontwikkeling zijn om een geschikt product zoals GTO voor groepen KV-aangeslotenen te introduceren.

Consultatievraag 2: transitieperiode

Redenerend vanuit onze specifieke Bunnikse situatie met de nieuwbouwwijk Kersenweide, hebben we geen directe aanleiding een uitspraak te doen over de transitieperiode. Die is immers gemotiveerd vanuit bestaande aansluitingen die al of niet een groepsovereenkomst aangaan. Wij kunnen ons wel voorstellen dat een periode van 2 jaar voor dat soort situaties overzichtelijker is voor betrokken partijen dan een langere periode. Wanneer energiehub in woongebied elders onderzocht worden, kan dit daarbij te betrekken bedrijven en het overeenstemming bereiken naar ons idee afdoende helpen. Daarnaast kan bij een kortere periode de vrijgekomen capaciteit aan de volgende op de wachtrij worden vergeven.

De 2^e consultatievraag roept wel op ook na te denken over eventueel noodzakelijke stapsgewijze introductie van de door ons bepleite verruiming van het toepassingsbereik van de GTO. Daarover leven bij ons wel enkele ideeën.

Uiteraard zijn wij desgewenst graag bereid om onze zienswijze nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

namens de Energie Coöperatie Bunnik,

████████████████████
Zuster Spinhovenlaan 3

3981 CR Bunnik

████████████████████ [@energiebunnik.nl](mailto:████████████████████@energiebunnik.nl)

████████████████████
www.energiebunnik.nl